HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a șasea)

30 iunie 2011 *

În cauza C-485/09,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Finanzgericht Hamburg (Germania), prin decizia din 27 octombrie 2009, primită de Curte la 1 decembrie 2009, în procedura

Viamex Agrar Handels GmbH

împotriva

Hauptzollamt Hamburg-Jonas,

CURTEA (Camera a șasea),

compusă din domnul A. Rosas, îndeplinind funcția de președinte al Camerei a șasea, domnul U. Lõhmus (raportor) și doamna P. Lindh, judecători,

* Limba de procedură: germana.

avocat general: domnul P. Mengozzi,
grefier: domnul K. Malacek, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 30 noiembrie 2010,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Viamex Agrar Handels GmbH, de K. Landry, Rechtsanwalt;

— pentru Comisia Europeană, de domnii F. Wilman și B. Schima, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea capitolului VII punctul 48 subpunctul 5 din anexa la Directiva 91/628/CEE a Consiliului din 19 noiembrie 1991 privind protecția animalelor în cursul transportului și de

modificare a Directivelor 90/425/CEE și 91/496/CEE (JO L 340, p. 17, Ediție specială, 03/vol. 10, p. 182), astfel cum a fost modificată prin Directiva 95/29/CE a Consiliului din 29 iunie 1995 (JO L 148, p. 52, Ediție specială, 03/vol. 17, p. 120, denumită în continuare „Directiva 91/628"), precum și a articolului 5 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 615/98 al Comisiei din 18 martie 1998 de stabilire a normelor specifice de aplicare a sistemului restituirilor la export în ceea ce privește bunăstarea animalelor vii din specia bovină în cursul transportului (JO L 82, p. 19).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Viamex Agrar Handels GmbH (denumită în continuare „Viamex"), pe de o parte, și Hauptzollamt Hamburg-Jonas (autoritatea vamală din Hamburg-Jonas), pe de altă parte, având ca obiect restituiri la exportul de bovine vii cu destinația Egipt.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Articolul 13 alineatul (9) al doilea paragraf din Regulamentul (CEE) nr. 805/68 al Consiliului din 27 iunie 1968 privind organizarea comună a piețelor în sectorul cărnii de vită și mânzat (JO L 148, p. 24), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 2634/97 al Consiliului din 18 decembrie 1997 (JO L 356, p. 13, denumit în continuare „Regulamentul nr. 805/68"), prevede că plata restituirii la exportul de animale vii este condiționată de respectarea legislației comunitare cu privire la bunăstarea animalelor și în special cu privire la protecția acestora în cursul transportului.

4 Normele de aplicare a Regulamentului nr. 805/68 au fost prevăzute prin Regulamentul nr. 615/98.

5 Articolul 1 din Regulamentul nr. 615/98 prevede că plata restituirilor la exportul de animale vii din specia bovină este condiționată de respectarea, în cursul transportului animalelor până la prima lor descărcare în țara terță de destinație finală, a dispozițiilor Directivei 91/628 și a dispozițiilor regulamentului menționat.

6 Potrivit articolului 5 alineatul (3) din Regulamentul nr. 615/98, restituirea la export nu se plătește pentru animalele moarte în cursul transportului sau pentru animalele pentru care autoritatea competentă apreciază că Directiva 91/628 nu a fost respectată, având în vedere documentele menționate la alineatul (2) al aceluiași articol 5, rapoartele de control menționate la articolul 4 din acest regulament și/sau orice alt element de care dispune referitor la respectarea dispozițiilor menționate la articolul 1 din regulamentul respectiv.

7 Considerentul (9) al Directivei 91/628 prevede că „normele propuse trebuie să garanteze o protecție mai eficace a animalelor în cursul transportului".

8 Articolul 2 alineatul (2) din Directiva 91/628 prevede următoarele definiții:

„(a) «mijloc de transport»: părțile vehiculelor rutiere, vehiculelor care circulă pe cale ferată, vapoarelor și aeronavelor utilizate pentru încărcarea sau transportul animalelor, precum și containerele pentru transportul pe pământ, pe mare sau în aer;

(b) «transport»: orice deplasare a animalelor, efectuată cu un mijloc de transport care include încărcarea și descărcarea animalelor;

[…]

(g) «călătorie»: deplasarea de la locul de plecare la locul de destinație;

(h) «durată de odihnă»: o perioadă continuă, în cursul călătoriei, în timpul căreia animalele nu sunt deplasate cu un mijloc de transport;

[…]"

9 Capitolul VII din anexa la Directiva 91/628, intitulat „Intervale de adăpare, hrănire și durate de călătorie și de odihnă", prevede la punctul 48:

„1. Cerințele stabilite în prezentul capitol se aplică transporturilor de animale din speciile enumerate la articolul 1 alineatul (1) litera (a), cu excepția transportului aerian, care este reglementat în capitolul I titlul E punctele 27-29.

2. Durata călătoriei animalelor din speciile enumerate la [alineatul] 1 nu trebuie să depășească opt ore.

3. Durata maximă a călătoriei menționată la [alineatul] 2 poate fi prelungită, cu condiția ca vehiculul care efectuează transportul să îndeplinească următoarele condiții suplimentare:

[…]

— cantitate corespunzătoare de furaje la bordul vehiculului, în funcție de speciile de animale transportate și de durata călătoriei;

[…]

4. În cazul în care se utilizează un vehicul rutier care îndeplinește condițiile enunțate la [alineatul] 3, intervalele de adăpare și hrănire și duratele de călătorie și de odihnă sunt următoarele:

   (a) viței, mieii, iezii și mânjii […] și purceii […];

   (b) porcii […];

   (c) solipedele domestice […];

   (d) toate celelalte animale din speciile menționate la [alineatul] 1 trebuie să beneficieze, după 14 ore de transport, de un timp de odihnă suficient, de cel puțin 1 oră, în special pentru a fi adăpate și, dacă este nevoie, hrănite. După expirarea timpului de odihnă, transportul poate continua timp de 14 ore;

5. După expirarea duratei de călătorie stabilite, animalele trebuie descărcate, hrănite, adăpate și trebuie să beneficieze de un timp de odihnă de cel puțin 24 de ore.

6. Animalele nu trebuie transportate pe cale feroviară în cazul în care durata maximă a călătoriei depășește durata prevăzută la [alineatul] 2. Cu toate acestea, duratele de călătorie prevăzute la [alineatul] 4 se pot aplica cu condiția să fie respectate condițiile prevăzute la [alineatele] 3 și 4, cu excepția celor referitoare la perioadele de odihnă.

7. (a) Animalele nu trebuie transportate pe cale maritimă în cazul în care durata maximă a călătoriei depășește durata prevăzută la [alineatul] 2, decât cu condiția să se respecte condițiile prevăzute la [alineatele] 3 și 4, cu excepția celor referitoare la duratele călătoriei și la perioadele de odihnă.

(b) În cazul transportului maritim prin care se face legătura în mod regulat și direct între două puncte geografice din Comunitate, prin intermediul vehiculelor încărcate pe nave fără descărcarea animalelor, trebuie prevăzută o durată de odihnă de 12 ore pentru animale după debarcarea în portul de destinație sau în apropierea acestuia, cu excepția cazului în care durata transportului maritim permite integrarea călătoriei în schema generală de la [alineatele] 2-4.

8. Duratele de călătorie menționate la [alineatele] 3, 4 și [la alineatul] 7 litera (b) pot să fie prelungite cu 2 ore, în interesul animalelor, ținând seama în special de proximitatea locului de destinație.

[…]”

Dreptul național

10 Regulamentul privind protecția animalelor în cursul transportului (Tierschutztransportverordnung) din 25 februarie 1997 (BGBl. I, p. 348), în vigoare la data faptelor din acțiunea principală, prevedea, la articolul 24, în ceea ce privește limitarea transporturilor:

„1. În cazul în care locul de plecare și locul de destinație sunt situate în interiorul teritoriului național, durata transportului animalelor domestice destinate sacrificării nu poate depăși opt ore. […]

2. Pentru transporturile de animale domestice, altele decât cele menționate la alineatul 1, transportatorul și șeful de transport trebuie să se asigure că, după maximum 8 ore de transport, animalele sunt descărcate, apoi hrănite și adăpate în decursul unui timp de odihnă de 24 de ore la un punct de oprire autorizat de autoritatea competentă […]

[…]

5. Alineatele 2 și 3 coroborate cu anexa 2, referitoare la descărcarea și la timpul de odihnă, nu se aplică transporturilor feroviare și maritime de [animale]."

Acțiunea principală și întrebările preliminare

11 La 12 octombrie 2000, Viamex a declarat la Hauptzollamt din Itzehoe exportul a 20 de bovine vii către Egipt și a solicitat Hauptzollamt Hamburg-Jonas (denumit în continuare „Hauptzollamt"), la 26 octombrie 2000, acordarea de restituiri la export. Aceste animale erau transportate pe calea ferată de la Husum (Germania) până la Rasa (Croația), înainte de a fi îmbarcate pe o navă.

12 Din decizia de trimitere rezultă că, potrivit borderoului de transport, încărcarea animalelor la Husum a avut loc la 12 octombrie 2000 între ora 11.30 și ora 18.00. Trenul a părăsit Husum către ora 20.10. După o oprire, la 13 octombrie 2000, la Jesenice (Slovenia), unde animalele au fost adăpate și hrănite între ora 21.00 și ora 22.30, transportul feroviar a ajuns la Rasa la 14 octombrie 2000 către ora 5.30.

13 Prin decizia din 9 august 2005, Hauptzollamt, analizând borderoul respectiv, a respins cererea de restituiri pentru motivul că acest transport a durat 33 de ore și 20 de minute și că depășea astfel durata maximă de transport de 28 de ore prevăzută în capitolul VII punctul 48 din anexa la Directiva 91/628.

14 În reclamația sa împotriva acestei decizii, Viamex a susținut mai ales că, întrucât durata transportului feroviar era conformă dispozițiilor naționale, era neloial să i se refuze restituirea la export.

15 Prin decizia din 24 mai 2006, Hauptzollamt a respins respectiva reclamație motivând că, în cadrul unui control al transporturilor feroviare, Comisia Europeană a constatat că durata medie de transport de la Husum la Rasa era de 36 de ore și 35 de minute, iar, potrivit orarelor de transport de animale furnizate autorităților veterinare de Departamentul „Transport de marfă" al căilor ferate germane, durata transportului în cauză în acțiunea principală a fost de 34 de ore și 41 de minute. Ar rezulta, așadar, nu numai că acest transport a depășit durata maximă de transport prevăzută de Directiva 91/628, dar și că, în plus, atunci când a expirat durata maximă de transport, nu a fost respectată perioada de odihnă de 24 de ore impusă de această directivă.

16 În acțiunea sa introdusă la 26 iunie 2006, Viamex a subliniat din nou că, potrivit dispozițiilor naționale de transpunere a Directivei 91/628 în ordinea juridică germană, dispozițiile privind timpul de odihnă și durata de transport nu se aplică transporturilor feroviare.

17 Potrivit Finanzgericht Hamburg, soluționarea litigiului din acțiunea principală depinde de aspectul dacă Viamex a încălcat normele enunțate în capitolul VII punctul 48

subpunctul 5 din anexa la Directiva 91/628, potrivit cărora, după expirarea duratei de călătorie stabilite, animalele trebuie descărcate, hrănite, adăpate și trebuie să beneficieze de un timp de odihnă de cel puțin 24 de ore. Această instanță se întreabă dacă este posibil să se deducă din poziția sistematică a acestei dispoziții că aceasta nu se aplică decât transportului rutier.

18 Pe de altă parte, instanța de trimitere dorește să afle dacă, în situații precum cea din acțiunea principală, este obligată să controleze dacă autoritatea competentă națională a aplicat dispoziția de la articolul 5 alineatul (3) din Regulamentul nr. 615/98 în conformitate cu principiul proporționalității. În această privință, aceasta consideră că din jurisprudența Curții reiese că anumite încălcări, în special cele care nu cauzează moartea animalelor, nu conduc în mod automat la pierderea dreptului la restituirea la export, astfel încât autoritatea competentă trebuie să decidă cu privire la menținerea, reducerea sau refuzul unei astfel de restituiri cu respectarea principiului menționat.

19 În aceste condiții, Finanzgericht Hamburg a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Punctul 48 [alineatul 5] al capitolului VII din anexa la Directiva 91/628 [...] este aplicabil transporturilor feroviare?

2) Instanța sesizată cu situații în care încălcarea Directivei 91/628 [...] nu a cauzat moartea animalelor este obligată în mod general să examineze dacă autoritatea competentă a statului membru a aplicat articolul 5 alineatul (3) din Regulamentul [nr. 615/98] în conformitate cu principiul proporționalității?"

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

20 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă capitolul VII punctul 48 subpunctul 5 din anexa la Directiva 91/628 este aplicabil transporturilor feroviare.

21 Viamex se întemeiază pe o interpretare sistematică a capitolului menționat pentru a considera că subpunctul 5 al punctului 48 nu este aplicabil în cazul acestui tip de transporturi. În opinia acesteia, potrivit acestei metode de interpretare, acest punct privește, la subpunctele 2-5, transportul cu camionul, la subpunctele 6-7 transportul feroviar și, respectiv, transportul maritim, precum și, la subpunctele 8 și 9, orice mijloc de transport.

22 În această privință, trebuie să se constate că capitolul VII punctul 48 subpunctul 5 din anexa la Directiva 91/628 prevede, în termeni generali, că, după expirarea duratei de călătorie stabilite, animalele trebuie descărcate, hrănite, adăpate și trebuie să beneficieze de un timp de odihnă de cel puțin 24 de ore.

23 Niciun element din acest subpunct 5 și nici dintr-o altă dispoziție a Directivei 91/628 nu lasă să se înțeleagă că legiuitorul Uniunii a dorit să limiteze domeniul de aplicare al subpunctului menționat numai la transportul rutier.

24 Astfel, din modul de redactare a diferitor subpuncte ale punctului 48 din capitolul VII din anexa la Directiva 91/628 reiese că acelea al căror domeniu de aplicare este limitat la un mijloc de transport concret conțin o precizare expresă în acest sens. Astfel, din modul de redactare a subpunctelor 4, 6 și 7 ale acestui punct 48 reiese că acestea se aplică transporturilor rutier, feroviar și maritim. Întrucât subpunctul 5 al acestui punct nu conține o astfel de precizare, trebuie să se considere că acesta privește toate mijloacele de transport.

25 În acest condiții, trebuie să se considere că capitolul VII punctul 48 subpunctul 5 din anexa la directiva menționată se aplică de asemenea transportului feroviar.

26 Pe de o parte, această interpretare este confirmată de economia dispozițiilor Directivei 91/628. Astfel, din definițiile date noțiunilor „transport" și „durată de odihnă" care figurează la articolul 2 alineatul (2) din această directivă rezultă că perioadele cuprinse între încărcarea animalelor pe un mijloc de transport și descărcarea lor din acesta se încadrează ambele fie la transport, fie la odihnă. Or, în măsura în care nu se contestă faptul că normele referitoare la durata maximă de călătorie, prevăzute la subpunctele 2 și 3 ale punctului 48 din capitolul VII din anexa la Directiva 91/628, se aplică, în special, transportului feroviar, trebuie să se considere că normele referitoare la durata de odihnă ulterioară timpului de transport sunt de asemenea aplicabile acestui mijloc de transport.

27 Pe de altă parte, această interpretare se coroborează cu obiectivul Directivei 91/628, care este, potrivit considerentului (9) al acesteia, să garanteze o protecție mai eficace a animalelor în cursul transportului.

28 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că capitolul VII punctul 48 subpunctul 5 din anexa la Directiva 91/628 se aplică, printre altele, transporturilor feroviare.

Cu privire la a doua întrebare

29 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă, în ipoteza în care încălcarea Directivei 91/628 nu a cauzat moartea animalelor transportate, autoritățile competente ale statelor membre și instanțele acestora, în exercitarea controlului lor, sunt obligate să aplice articolul 5 alineatul (3) din Regulamentul nr. 615/98 în conformitate cu principiul proporționalității.

30 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, la punctul 38 din Hotărârea din 17 ianuarie 2008, Viamex Agrar Handel și ZVK (C-37/06 și C-58/06, Rep., p. I-69), în cadrul unei cauze între aceleași părți, Curtea a hotărât că autoritățile competente ale statelor membre nu pot decide cu privire la valoarea restituirii la export decât în temeiul a două cazuri foarte diferite, prevăzute la articolul 5 alineatul (3) din Regulamentul nr. 615/98. În primul caz, atunci când moartea animalelor ar fi cauzată de nerespectarea dispozițiilor Directivei 91/628, legiuitorul Uniunii nu acordă nicio marjă de apreciere autorității competente, din moment ce prevede în mod expres că restituirea nu se plătește. În schimb, în al doilea caz, dacă respectiva autoritate apreciază că aceeași directivă nu a fost respectată, fără ca această nerespectare să fi cauzat totuși moartea animalelor, legiuitorul Uniunii acordă autorității competente o anumită marjă de apreciere pentru a decide dacă nerespectarea unei dispoziții a acestei directive poate antrena pierderea, reducerea sau menținerea restituirii la export.

31 În ceea ce privește această a doua situație, Curtea a precizat că revine autorității competente să aprecieze dacă nerespectarea unei dispoziții a Directivei 91/628 a avut incidență asupra bunăstării animalelor (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 ianuarie 2008, Viamex Agrar Handel și ZVK, citată anterior, punctul 44, precum și Hotărârea din 13 martie 2008, Viamex Agrar Handel, C-96/06, Rep., p. I-1413, punctul 51).

32 În această privință, Curtea a considerat că nerespectarea Directivei 91/628, care poate antrena o reducere sau o pierdere a restituirii la export, vizează numai dispozițiile acestei directive care au incidență asupra bunăstării animalelor, adică asupra stării lor fizice și/sau a sănătății lor, iar nu pe acelea dintre dispozițiile menționate care, în principiu, nu au o astfel de incidență (Hotărârea Viamex Agrar Handel și ZVK, citată anterior, punctul 42).

33 Pe de altă parte, Curtea a statuat că revine autorității competente să aprecieze dacă nerespectarea unei dispoziții a Directivei 91/628 poate fi remediată și dacă această nerespectare trebuie să antreneze pierderea, reducerea sau menținerea restituirii la export. De asemenea, este de competența aceleiași autorități să decidă dacă trebuie redusă restituirea la export proporțional cu numărul animalelor care, în opinia acesteia, ar fi putut suferi ca urmare a nerespectării Directivei 91/628 sau dacă trebuie să nu se plătească această restituire în măsura în care această nerespectare a avut în mod inevitabil incidență asupra bunăstării tuturor animalelor (a se vedea în acest sens Hotărârile Viamex Agrar Handel și ZVK, punctul 44, și Viamex Agrar Handel, punctul 51, citate anterior).

34 Viamex consideră că din jurisprudența citată anterior rezultă că aplicarea principiului proporționalității are drept efect că autoritățile competente ale statelor membre și instanțele acestora trebuie să pună în aplicare un sistem de sancțiuni eșalonate făcând să depindă acordarea restituirii la export de lipsa unei atingeri reale aduse bunăstării animalelor în timpul transportului.

35 Această argumentare nu poate fi primită.

36 Astfel, Curtea a statuat la punctul 47 din Hotărârea Viamex Agrar Handel, citată anterior, că reiese în mod clar din modul de redactare a articolului 5 alineatul (3) din Regulamentul nr. 615/98 că legiuitorul Uniunii a condiționat plata restituirilor la export de respectarea dispozițiilor Directivei 91/628, independent de orice constatare a unui prejudiciu concret suferit de animale în timpul transportului lor.

37 În acest sens, bunăstarea animalelor poate fi pusă în pericol și nu mai poate fi garantată din momentul în care nu mai sunt respectate dispozițiile Directivei 91/628 referitoare la sănătatea acestora. De asemenea, în practică, autoritatea competentă nu poate întotdeauna să constate că animalele au suferit în mod concret sau că au fost rănite din cauza nerespectării dispozițiilor menționate (a se vedea în acest sens Hotărârea Viamex Agrar Handel, citată anterior, punctele 48 și 49).

38 Din jurisprudența citată la punctele 32 și 33, precum și 36 și 37 din prezenta hotărâre rezultă că examinarea autorității competente ar trebui, în primul rând, să se extindă la aspectul dacă dispoziția Directivei 91/628 care nu a fost respectată privește bunăstarea animalelor. Dacă aceasta este situația, este necesar, în al doilea rând, să se determine dacă o asemenea nerespectare privea bunăstarea tuturor animalelor transportate sau numai un număr limitat al acelora în privința cărora a fost solicitată restituirea la export. În al treilea rând, autoritatea competentă ar trebui să verifice dacă nerespectarea constatată poate fi rectificată. În baza acestor elemente, autoritatea menționată decide dacă nerespectarea unei dispoziții a Directivei 91/628 trebuie să antreneze pierderea, reducerea sau menținerea restituirii la export.

39 În ipoteza în care autoritatea menționată ar ajunge la constatarea că încălcarea dispozițiilor Directivei 91/628 privea bunăstarea tuturor animalelor transportate, revine acesteia să refuze restituirea la export, fără să se demonstreze în mod special că animalele au suferit un prejudiciu concret în timpul transportului lor.

40 În schimb, dacă încălcarea dispozițiilor Directivei 91/628 nu privește decât o parte a acestor animale, va reveni autorității competente sarcina să decidă dacă trebuie redusă restituirea la export proporțional cu numărul animalelor care ar fi putut suferi ca urmare a acestei încălcări. În orice caz, restituirea respectivă nu este acordată în ceea ce privește animalele pentru care nu au fost respectate dispozițiile Directivei 91/628.

41 Prin urmare, la a doua întrebare trebuie să se răspundă în sensul că, în ipoteza în care încălcarea Directivei 91/628 nu a cauzat moartea animalelor transportate, autoritățile competente ale statelor membre și instanțele acestora, în exercitarea controlului lor, sunt obligate să aplice articolul 5 alineatul (3) din Regulamentul nr. 615/98 în conformitate cu principiul proporționalității, refuzând plata restituirii la export în ceea ce privește animalele pentru care nu au fost respectate dispozițiile directivei menționate privind bunăstarea acestora.

Cu privire la cheltuielile de judecată

42 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șasea) declară:

1) Capitolul VII punctul 48 subpunctul 5 din anexa la Directiva 91/628/CEE a Consiliului din 19 noiembrie 1991 privind protecția animalelor în cursul transportului și de modificare a Directivelor 90/425/CEE și 91/496/CEE, astfel cum a fost modificată prin Directiva 95/29/CE a Consiliului din 29 iunie 1995, se aplică, printre altele, transporturilor feroviare.

2) În ipoteza în care încălcarea Directivei 91/628, astfel cum a fost modificată prin Directiva 95/29, nu a cauzat moartea animalelor transportate, autoritățile competente ale statelor membre și instanțele acestora, în exercitarea controlului lor, sunt obligate să aplice articolul 5 alineatul (3) din

Regulamentul (CE) nr. 615/98 al Comisiei din 18 martie 1998 de stabilire a normelor specifice de aplicare a sistemului restituirilor la export în ceea ce privește bunăstarea animalelor vii din specia bovină în cursul transportului, în conformitate cu principiul proporționalității, refuzând plata restituirii la export în ceea ce privește animalele pentru care nu au fost respectate dispozițiile directivei menționate privind bunăstarea acestora.

Semnături